18.

Indenrigsministeriet.

Kjøbenhavn, den 18de November 1876.

„Til Oplysning om Anvendelsen af det ved Finantsloven for indeværende Finantsaa under § 19 III. A. 5. til Undersøgelse af de større Vandløb med omliggende Terrain i det vestlige Jylland bevilgede Beløb, undlader man ikke i Forbindelse med sin Skrivelse af 8de denne Maaned at tilstille det ærede Udvalg hoslagte Beretning fra Landinspektør L. Bentzon, hvem det er overdraget at lede den omhandlede Undersøgelse. Nogle Exemplarer af en Afhandling af Landinspektør Bentzon angaaende Vandløbsreguleringen m. v. vedlægges.

Efter Afbenyttelsen udbedes Beretningen tilbagesendt".

Beretningen, dateret 13de November 1876, er saalydende:

„Ved Skrivelser af 29de April og 10de Mai dette Aar har Ministeriet overdraget mig at foretage en Undersøgelse af de større vestjydske Vandløb, hvilken Undersøgelse jeg i Sommerens Løb har fremmet, og da Ministeriet ved Skrivelse af 25de forrige Maaned har meddelt mig, at Folkethingets Finantsudvalg har begjært Oplysning om Anvendelsen af det for indeværende Finantsaar i den omhandlede Anledning bevilgede Beløb, og i Henhold dertil anmodet mig om at fremsende Beretningen om de foretagne Undersøgelser, har jeg ikke villet undlade at fremskynde denne Beretnings Udarbeidelse, uagtet jeg kunde have ønsket mere Tid dertil og at have kunnet afvente Resultatet af nogle yderlige Konferencer med de lokale Autoriteter, ligesom jeg ogsaa kunde have ønsket endnu at have beset nogle af de undersøgte Arealer paa en vaadere Aarstid.

Med Hensyn til den mig stillede Opgaves Natur, udtalte Ministeriet sig i Skrivelsen af 29de April 1876 saaledes:

„Af Hensyn til det store statsøkonomiske Tab, som er forbundet dermed, at de forholdsvis store Vandløb i det vestlige Jylland (Karup Aa, Storaaen, Skjern-Aa, Kongeaaen) i en særdeles ringe Grad tjene til at frugtbargjøre de tilstødende Enge, er der paa Foranledning af Folkethingets Finantsudvalg ved Finantsloven for indeværende Finantsaar under § 19 III A. 5. bevilget et Beløb af 3,000 Kroner: „til Undersøgelse af de større Vandløb med omliggende Terrain i det vestlige Jylland" for derved at sætte Regjeringen i Stand til, foreløbig i Aar, at lade dette Anliggende, med Hensyn til hvilket det danske Hedeselskab med Understøttelse af Statskassen allerede i en Aarrække har udfoldet en ikke ubetydelig Virksomhed, gjøre det til Gjenstand for en selvstændig sagkyndig Undersøgelse til nærmere Oplysning om, hvilke Hindringer der ligge dels i Lovgivningen og dels i de naturlige Forhold, for at faae den tilbørlige Nytte af de omhandlede Aaløb",

og henviste forøvrigt til de om Sagen førte Forhandlinger i Folkethinget, som findes i Tidenden Sp. 2992—93, 3001—2, 3012 og 3024.

Som det af disse Udtalelser, og de citerede Forhandlinger vil ses, har Opgaven ikke været skarpt begrændset, og medens jeg formentlig kunde have indskrænket mig til væsentlig kun at behandle Spørgsmaalet om Benyttelsen af Vandet i de paagjældende Løb til Engvanding, dersom jeg ved mine Undersøgelser var kommen til det Resultat, at en dybere gaaende, selvstændig Behandling af dette Spørgsmaal vilde være frugtbringende, har jeg, da dette ikke var Tilfældet, søgt at lade mine Iagttagelser omfatte samtlige de Forhold, Vandløbene direkte og indirekte vedrørende, som min Opmærksomhed naturligen blev henledet paa.

De vestjydske Vandløb udspringe paa Høiderygen og have for deres øvre Dels Vedkommende ingen særlig Betydning, uden hvor de danne Afløbet fra Kjær og Mosestrækninger, for hvis Skyld det maatte ønskes, at Uddybninger og Reguleringer kunde fremmes, hvilket ogsaa gjælder for de mindre Sideløbs Vedkommende, der danne Afløb fra lignende lavtliggende Strækninger i Hederne (kfr. Hedeselskabets Beretning for 1872 Pag. 5). Gjennem de store Hedestrækninger, de saakaldte „Flader", have Løbene efterhaanden skaaret sig dybere og dybere ned og ville vedblive at gjøre det, medmindre de naae fastere Bund, hvad der paa sine Steder er sket, eller blive forhindrede deri ved Kunst. Denne Nedskjæring har de uheldige Følger, at Arealer, der tidligere vare gode Enge, ere blevne for tørre, og at det Materiale, som borrføres